

פרשת קרח – הקינות, הקרחות, הנצרות

1. הראי"ה קוק, אורות, פרקי ישראל ותחיתו, פסקה טו:

יסוד הרשעה, שהיא מתפצלת לעבודה זרה ולמינות, הוא בא לבצר מקום לסיגי החיים, למותרות המציאותיות שבהנהיגה ובאדם, במוסר ובחפץ, במפעל ובהנהגה, לתן להם גדל ושלטון בתוך הטוב והקדש; לא לטהר את הקדש, כי-אם לטמאו ולסאבו. אמנם מקומה של עבודה זרה הוא מבחין, עומדת היא במקום הזהמא והמותרות המגשמות ומאפלות, ומבקשת את בצורם ואת שליטתם והתגברותם על כל תכן קדש והתערבותם עמו בכל האפשרות. גדולה ממנה היא הרשעה הצפויה הארסית של המינות, שהיא מחפשת לה פנה בעצם הקדש, "שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך" (משלי ל, כח). מתאמצת היא להשאיר את כל זהמת העולם, את כל הגסות הגופנית, ואת כל הנטיות הרשעיות האחוזות בגוף הגס, בפנימיות יסודיו החמריים, ולעלות עמו אל האשר של הקדש, שהוא מיד מתחלל ומסתאב בנגוע בו היד המסאבה. לא שעה ד' אל קין ואל מנחתו (בראשית ד, ה) מפני הרשעה שהיתה בו אחוזה: אותו הרצח, שיצא אל הפועל אחר כך, היה גנוי וספון בכח גם בעת הקבאת הקרבן מפרי האדמה, וקרובן זה תועבה הוא, הוא הוא המגביר את כל כח רע, והחטאת רובץ על הפתח הוא מתגבר ומתאמץ על-ידי ריח הקדש שהוא קולט אל קרבו ומהפכו לתכונתו. כה סוכבת והולכת היא הקינות הרשעה, החפצה שתיטב בעיני ד', שד' ישעה אליה ואל מנחתה, ובחבה יודעת היא היטב, כי מאס ד' בה ופניה נופלים וחרה לה מאד וכעסה אגור בתוכה, ובכל עת מצוא הנה יד הרוצח מתגלה, צביון החטאת, שאליה תשוקתו של האדם הקיני, מתראה בכל תועבתו. יסוד המינות, שלעגה על דברי חכמים (גיטין נז) ועשתה שמות בישראל פנימה, אשר אמנם מפני היד הגדולה מלאתי כח ד' (על-פי מיכה ג, ח) אשר בחי האמה לא הצליחה להרס את השתות (על-פי תהלים יא, ג), בכל זאת הכינה לה קורים, אשר צלחו להיות לארג של מכסה כזב על פני עמים רבים. החלפה האלילות במינות. לא התכן הפנימי הוטב, כי-אם העמדה. התאר החיצוני גהץ כמעט, אבל המטרה אחת היא: לא לקדש את הרצון, את החיים, את העולם הגס ואת הפנימיות המהותית על-ידי כל אותו הסדר המוכן לכך בעצת ד' הגדולה, שישודה הקבע בישראל, בגוי קדוש, ומהסתעפיותיה יוכלו עמים רבם לינק, כל אמה לפי תקנה, לפי מוסרה והקנתה הטבעית, ההיסטורית והגזעית, לפי השכלתה ומצבה הגאוגראפי והכלכלי, וכל התכנים החברתיים והאישיים שלה מצטרפים לזה – לא זאת היא מגמתה. הקינות עשתה באדם את מעשה המפעל הקרחי בישראל. הקריאה של "כל העדה כלם קדשים ובתוכם ד'" (במדבר טז, ג), היתה קריאה לועגת לכל תכן הקדש ולכל הרוממות וההכנה התוכית, הדרושה להעשות עד שיהיה הקדש מבסס בחיים באמת, שיהיה מבטח מכל פגם וסאוב, שלא יהפך לרועץ ולצרה היותר גדולה של העולם. על פן הכרח הדבר שיהיו חיים שאולה, להאבד מתוך הקהל ולהיות לעולם לאות לבני מרי, שלא יהיו עוד פקרח וכעדתו. הקריאה אל כל העמים, השקועים בכל רפש השמאה, בכל מעמקי הרשע והבערות, בתהומות החשך היותר מתרידות: "הנכם כלכם קדושים, כלכם בני ד', אין הפרש בין עם לעם, אין עם קדוש ונבחר בעולם, כל האדם הוא קדוש בשוה" – זאת היא הקרחות האנושית, שהיא הקינות החדשה שממנה סובל האדם, שממנה "נוע תנוע ארץ כשכור והתנודדה כמלונה, וכבד עליה פשעה ונפלה ולא תסיף קום", עד אשר יפוח היום ויפקד ד' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה (ישעיה כד, כ-כא). הבצור המרומי וההרקעה לשחקים, שהמינות מתמרמת בהם, מכרחים לפל ולהעקר מיסודם. העולם צריך שיכיר, כי לא בהנה אחר, באמרת אמונה מתארה לבדה, די לאדם לעוף לגן-עדן, וכל אוצר הרעה, הרצח והתעוב, הספון בכל חרי רוחו, בדמו ובכשרו, יכול להשאיר בעינו, וממילא הלא איננו צריך צרוף ולמוד, רכוז ועליה. "לית דעתיר מחזירא" (שבת קנה:), מזונותי, גם הרוחניים, מצויים לו בכל זמן ובכל מקום, ו"דמין מעיהו לבני אינשי" (תענית כא:). וקץ יושם לכל אותו החשך, יכיר האדם וידע, כי כל עמלו צריך שיכפז לטהר הנפש, האפשרות של הטהר בתכונת העמים טעונה היא מלוי של רכוז, שהוכן כבר מאז על-ידי אותה ההכנה הגדולה, שהפליאה יד ד' לעשות על-ידי אותה האמה הנפלאה ...

2. הרב הלל צייטלין, אלף בית של יהדות, עמ' 24: ... על כן אנחנו אומרים: אותות ומופתים

- לא הם העיקר, אמונה בלי מעשים - גם זה לא כלום, אמונה עם מוסר - אף בכל לא סגי, עקרונות מופשטים - היום הם בהירים ומאירים, למחר - מיטשטשים ומתערפלים, היום - בפי כל, למחר - נשכחים מלב. קטן וחלש האדם, קטן ושפל, נמשך אל הביצה, אל הסחי והמאוס ... האדם, כדי שיוכל להתעלות באמת, באורח טבעי, אורגני, בכל עת ולא רק ברגעים מסויימים, חייב ליטול על עצמו עול מצוות, להסדיר חייו כך, שבכל שעה יוכל לצאת מביצת חייו ולחתור אל מטרתו הנצחית.

3. הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק, בסוד היחיד והיחד, עמ' 103: כל דתיות, שאין סופה

מעשים קצובים ומידות חתוכות ומוצקות, חוקים ומשפטים מוגבלים ומוקצעים - אינה עושה פרי.